

Що робити, якщо використали обсягів більше, ніж визначено договором про закупівлю?

Питання передплатника порталу Радник

Замовником (бюджетна установа) для закупівлі природного газу на 2024 рік (на суму 144 800 грн) у грудні 2023 року оголошено відкриті торги, які не відбулись (відсутність учасників). Укладено **прямий договір** з ТОВ «ГК „Нафтогаз Трейдинг“» на поставку газу з 01.01.2024 по 15.04.2024 на суму 144 800 грн.

По факту використання закуплених кубів (та, відповідно, суми договору) вистачило до 01.03.2024. Станом на 01.04.2024 в замовника є заборгованість перед ТОВ «ГК „Нафтогаз Трейдинг“» за природний газ у сумі 89 тис. грн, оскільки було спожито обсягів більше, ніж визначено договором про закупівлю.

Водночас 20.03.2024 сесією селищної ради були виділені додаткові кошти на закупівлю природного газу в сумі 260 тис. грн. Замовником проведено через запит ціни пропозицій закупівлю природного газу (Прозорро Маркет) з іншим постачальником на суму 136 тис. грн на період з 28.03.2024 по 15.04.2024.

Чи можливо замовнику для розрахунку з ТОВ «ГК „Нафтогаз Трейдинг“», уклавши пряму угоду на суму 89 тис. грн, провести розрахунки:

шляхом перерозподілу коштів, зекономлених при проведенні відкритих торгів по іншому предмету закупівлі (а саме електроенергії (є наявна економія 160 тис. грн), або

за рахунок виділених додаткових коштів (сесією селищної ради від 20.03.2024)?

Відповідь експерта

Вітаємо! У цьому випадку договір з ТОВ «ГК „Нафтогаз Трейдинг“» на поставку газу з 01.01.2024 по 15.04.2024 на суму 144 800 грн замовником було укладено згідно з **підпунктом 6 пункту 13 Особливостей**, а саме: *у разі відміни відкритих торгів через неподання жодної тендерної пропозиції для участі у строк, установлений замовником згідно з Особливостями.*

Пунктом 19 Особливостей передбачено виключні випадки, у яких після підписання договору про закупівлю, укладеного відповідно до пунктів 10 і 13 (крім підпунктів 13 та 15 пункту 13) Особливостей, істотні умови такого можуть змінюватися.

Проте пунктом 19 Особливостей **не визначено для замовника можливості**

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

<https://radnuk.com.ua/voienyj-stan/zavershuemo-dohovirni-vidnosyny-z-tov-hk-naftogaz-trejdynh-shcho-robyty-iaxshcho-vykorystaly-obsiahiv-bilshe-nizh-vyznacheno-dohovorom-pro-zakupivliu/>

збільшувати обсяги закупівлі, визначені у початковому договорі про закупівлю, адже рішення щодо укладення договору без застосування відкритих торгів приймалося замовником стосовно певного обсягу закупівлі, а **збільшення обсягу** може трактуватися контролюючим органом **як придбання товарів, робіт і послуг до/без проведення процедури закупівлі відповідно до вимог закону,** що в тому числі є порушенням абзацу 3 пункту 17 Особливостей.

Уповноважена особа на здійснення закупівель, яка працює в установі замовника, та керівник цієї установи повинні пам'ятати про відповідальність за порушення законодавства у сфері закупівель. Так, статтю 164-14 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачено штрафи окремо для уповноваженої особи та керівника установи замовника. Тож не слід відповідальним особам замовника наражати себе на небезпеку отримати чималі штрафи у разі збільшення обсягів закупівлі за договором, укладеним на підставі пункту 13 Особливостей.

Крім того, замовникам необхідно стежити за показниками лічильників природного газу, особливо наприкінці опалювального сезону, щоб не допустити використання понад обсяг, визначений у договорі про закупівлю.

У ситуації, що розглядається, замовник допустив використання обсягів природного газу протягом 01.03.2024 – 01.04.2024 без наявних договірних зобов'язань, тому і спожито обсягів більше, ніж визначено договором про закупівлю. У такому разі замовник не може здійснити оплату бюджетних зобов'язань як зазвичай, наприклад через орган Казначейства, у якому він обслуговується, адже такі зобов'язання попередньо не були взяті.

Оскільки на період з 28.03.2024 по 15.04.2024 замовником укладено договір про закупівлю з іншим постачальником газу, то далі слід працювати вже лише з новим постачальником.

Договір без застосування електронної системи закупівель (тобто прямий) з ТОВ «ГК „Нафтогаз Трейдинг“» минулою датою укласти вже не рекомендуємо у зв'язку з тим, що загальна річна вартість з цього предмета закупівлі вже перевищує 100 тис. грн. Зекономлені або додатково виділені кошти замовник може витратити на будь-які інші потреби, у тому числі на оплату за природний газ, але на підставі укладеного договору про закупівлю.

У ситуації, коли споживання замовником обсягів природного газу відбувалося понад обсяги, визначені в договорі про закупівлю, для стягнення із замовника суми заборгованості постачальнику необхідно звернутися до суду із позовом, у якому чітко визначити обсяги, використані понад встановлені, та суму, на яку використані ці обсяги, а також подати документ, що підтверджує прийняття замовником цих обсягів.

Після прийняття судом відповідного рішення до органу Казначейства передається копія виконавчого документа, який є підставою для списання органами Казначейства заборгованості за природний газ з рахунку замовника на користь постачальника.

Однак замовникам варто порадити відстежувати поточне споживання обсягів та не допускати використання природного газу понад обсяги, визначені договором про закупівлю. Будь-які зміни до договорів про закупівлю рекомендуємо здійснювати тільки в межах норм, дозволених законодавством. Пам'ятайте про визначену законодавством відповідальність за порушення законодавства у сфері публічних закупівель.

Наостанок зауважимо, що деякі замовники використовують у своїй роботі приклад [Акта фіксації неможливості оприлюднення у строк додаткової угоди \(природний газ\)](#). За темою цієї статті читайте також [«Нафтогаз Трейдинг продовжує постачання газу за пільговим тарифом з 16.04.2024 по 31.08.2024 включно»](#).